

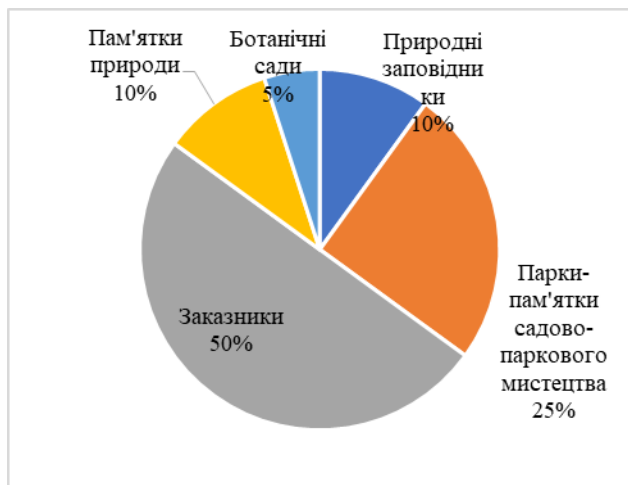
Панчук М.Ю.,
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»
Хоменко С.,
здобувач освітнього ступеня «доктор філософії»
спеціальності 101 «Екологія»
Науковий керівник: Валерко Р. А.,
к.с.-г.н., доц., доцент кафедри екології та природоохоронних технологій,
Державний університет «Житомирська політехніка»
ke_vra@ztu.edu.ua

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

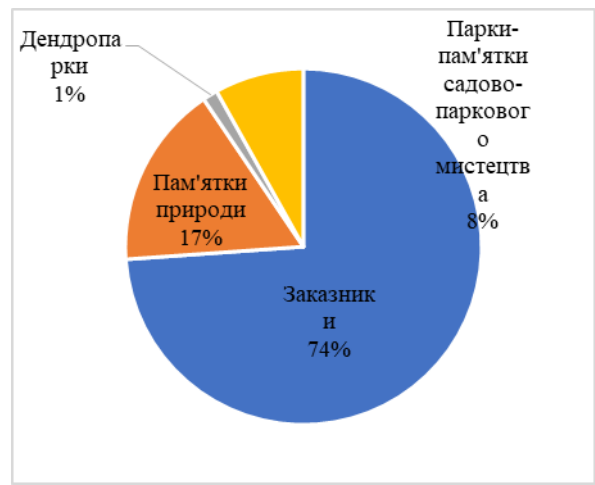
Відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» природно-заповідний фонд становлять ділянки суші і водного простору, природні комплекси та об'єкти яких мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонових моніторингу навколишнього природного середовища. Крім того, Закон визначає, що території та об'єкти ПЗФ поділяються на природні території та об'єкти, а саме:

- природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища;
- штучно створені об'єкти – ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва [1].

Природно-заповідний фонд Житомирської області займає 138213,1724 тис. га, що становить 4,6 % від загальної площі регіону. До складу природно-заповідного фонду Житомирщини входить 242 об'єкти, 20 із яких відносяться до об'єктів загальнодержавного значення, а 222 – місцевого значення. Серед усієї кількості об'єктів ПЗФ найбільшу частину займають заказники, кількість яких становить 50 % серед об'єктів загальнодержавного значення та 74 % у структурі об'єктів місцевого значення (рис. 1) [2].

а) кількість об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення

б) кількість об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення

Рис. 1. Структура природно-заповідного фонду Житомирської області станом на 01.01.2021 р. [2]

Стосовно територіального розподілу, то найбільша кількість об'єктів природно-заповідного фонду знаходиться на території Коростенського району, а саме 103 об'єкти, а найменша їх кількість на рівні 16 об'єктів у Бердичівському районі (рис. 2).

На території Житомирської області функціонують два природних заповідники державного значення: це Поліський природний заповідник, який знаходиться у межах Овруцької та Олевської територіальних громад і займає площу 20104 га та природний заповідник «Древлянський», що знаходиться на території Народицької громади і займає площу 30872,84 га.

Найбільш типовий ландшафт Поліського природного заповіднику представлений великими болотними масивами, сосновими лісами, унікальними водно-болотними угрупованнями. Переважають соснові ліси, зокрема середньовікові та пристигаючі – зеленомошні, чорнишеві, лишайникові, сфагнові, а також березово-соснові. У заповіднику охороняється 45 видів ссавців, 195 - птахів, 11 - земноводних, 7 -

плазунів, близько 1000 - комах та 19 видів риб. Флора має бореальний та неморальний характер і включає 607 видів вищих рослин, 139 - мохів та 149 лишайників, десятки видів грибів і водоростей [3].

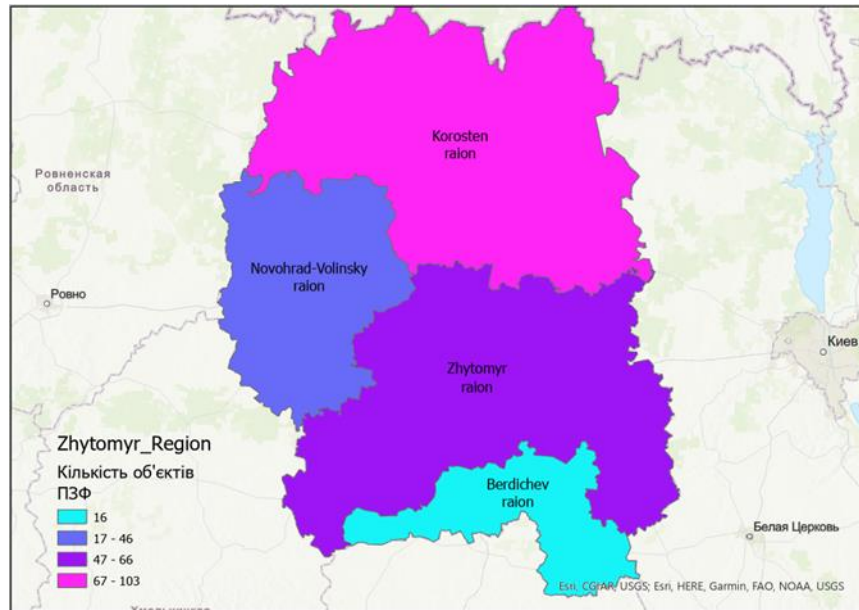

Рис. 2. Кількість об'єктів природно-заповідного фонду у розрізі районів Житомирської області, шт [2]

Стосовно кількості об'єктів природно-заповідного фонду, то, можна стверджувати, що на території Житомирської області спостерігається позитивна динаміка щодо збільшення кількості об'єктів ПЗФ (рис. 3).

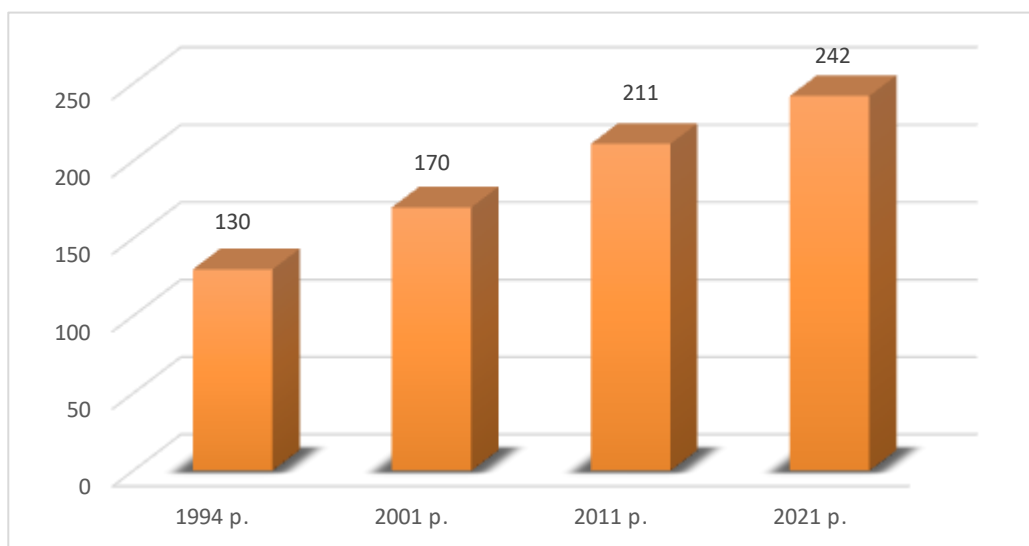

Рис. 3. Кількість об'єктів ПЗФ на території Житомирської області, 1994-2021 рр., шт

Список використаних джерел

1. Про природно-заповідний фонд України: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>.
2. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О., Фоменський Ю. Ю., Піциль А. О. Особливості здійснення державного нагляду у сфері використання об'єктів природно-заповідного фонду на території Житомирської області. *Аграрні інновації*. 2022. № С. 180-185. DOI <https://doi.org/10.32848/agar.innov.2022.14.2>.
3. Про природно-заповідний фонд Житомирської області. URL: <https://eprdep.zht.gov.ua/novyiny18102018-zap.htm>.
4. Мельник-Шамрай В.В., Шамрай В.І., Пацева І.Г. Аналіз територіального розподілу об'єктів природно-заповідного фонду об'єднаних територіальних громад Коростенського району Житомирської області. *Екологічні науки : науково-практичний журнал*. К. :видавничий дім «Гельветика», 2023. № 4(49). С. 186-193.